

Verksamhetsberättelse för den ideella föreningen ELMA för år 2002

Bakgrund och utgångspunkter

Bakgrunden till att vi bildade den ideella föreningen ELMA var att vi efter många års arbete inom miljöområdet och med frågor om hushållning och hållbar utveckling kunde konstatera att erfarenheter och lärdomar från miljöarbetet hade svårt att nå ut i samhället och få genomslag i politik, planering och genomförande.

Detta konstaterande var i och för sig ingen nyhet och är inte heller något specifikt problem för Sverige, vilket bl.a. belysts i en omfattande rapport från EU:s miljöbyrå – "Late lessons from early warnings: the precautionary principle 1896-2000". Denna och andra studier har visat att åtgärder för att komma till rätta med miljöproblem inte sällan försenats kraftigt på grund av fördröjningar i länkarna i kedjan från upptäckt till åtgärd med negativa effekter för människors hälsa och miljön som följd. Ett exempel på detta är problemen med asbest där hälsoriskerna uppmärksammades redan år 1898, men där förbud mot användning av asbest inte infördes förrän under senare delen av 1900-talet.

I ett läge där målen och ambitionerna för miljöpolitiken är mycket högt ställda på alla nivåer i samhället och där konkurrensen mellan olika samhällsintressen och samhällssektorer ökar är det givetvis viktigt att miljöarbetet bedrivs så effektivt som möjligt utifrån såväl samhällsekonomiska som miljö- och hushållningsmässiga utgångspunkter. Stora krav ställs på planering, beslut och genomförande av åtgärder som krävs för att säkerställa en god miljö och skapa en hållbar utveckling. En avgörande förutsättning för att arbetet med miljö och hushållning skall bli framgångsrikt är att erfarenheter och lärdomar från tidigare miljöarbete tas tillvara och utnyttjas så effektivt som möjligt.

Stora insatser har ju också gjorts från myndigheter, universitet, högskolor, organisationer och företag för att göra kunskaper och erfarenheter inom miljöområdet lättare tillgängliga och användbara i miljö- och hushållningsarbetet. Genomgångar, analyser och utvärderingar har dock visat att det är stora skillnader när det gäller hur erfarenheter utnyttjats och i vilken utsträckning som lärdomar från tidigare fått genomslag i beslut och åtgärder. Inom en del områden har utan tvekan erfarenhetsåterföringen fungerat väl. Det gäller t.ex. i arbetet för att minska utsläppen av föroreningar till luft och vatten från stora punktkällor som kommuner och industrier, där man i Sverige varit mycket framgångsrik. Inom andra miljöområden har det varit svårare att uppnå uppställda mål och där har inte sällan brister i utnyttjandet av erfarenheter och lärdomar varit en bidragande orsak.

Vår bedömning är således att den omfattande erfarenhet från miljöarbetet i Sverige, som byggts upp framförallt under tiden efter andra världskriget, borde kunna utnyttjas mer effektivt i arbetet med frågor om miljö och hållbar utveckling. Det finns säkert många olika – ofta samverkande – orsaker till att erfarenheter utnyttjats mer inom vissa områden och för att lösa vissa problem än inom andra områden och för andra problem. Det är därför enligt vår uppfattning viktigt att reda ut och analysera var hindren för ett effektivare utnyttjande av erfarenheter och lärdomar i miljöarbete finns och hur de ser ut och därefter så långt möjligt eliminera dessa hinder.

Det var mot denna bakgrund som vi beslöt att bilda den ideella föreningen ELMA – föreningen för ett rationellt utnyttjande av erfarenheter och lärdomar från miljöarbetet i Sverige. En bidragande orsak var också insikten om att vi nu står inför en generationsväxling i arbetet med miljö och hållbar utveckling. Pionjärerna som byggde upp miljövärden har i stor

utsträckning redan pensionerats och de stora grupperna av 40-talister är på väg ut. Det börjar därför bli bråttom att ta reda på och använda deras erfarenheter och lärdomar innan det blir för sent.

Bildande och registrering

Vi valde att bilda en ideell förening eftersom att vi fann att denna organisationsform var den lämpligaste för det aktuella ändamålet – att främja ett rationellt utnyttjande av erfarenheter och lärdomar från miljöarbetet i Sverige. För att underlätta för föreningen att anordna seminarier, kurser o.d. samt genomföra och medverka i utredningar har ELMA också registrerats vid PRV som en ideell förening om bedriver näring.

Stadgar för den ideella föreningen ELMA – föreningen för ett rationellt utnyttjande av erfarenheter och lärdomar från miljöarbetet i Sverige antogs vid konstituerande föreningsstämma den 6 maj 2002, se bilaga 1.

Föreningen är enligt § 3 ”en obunden ideell förening och har till ändamål att främja ett rationellt utnyttjande av erfarenheter och lärdomar från miljöarbetet i Sverige vid planering och genomförande av åtgärder för att säkerställa en god miljö och skapa förutsättningar för en hållbar utveckling samt att stimulera till ett offentligt samtal om dessa frågor.

Föreningen skall bedriva näringsverksamhet inom miljöområdet och angränsande samhällsområden genom att fortlöpande och affärsmässigt anordna seminarier, kurser och andra former av informations- och utbildningsverksamhet samt genomföra och medverka i utredningar inom föreningens verksamhetsområde med inriktning på erfarenhetsåterföring och lärande.

Med hänsyn till att föreningen skall kunna bedriva näringsverksamhet är ELMA registrerad vid Patent- och Registreringsverket som en ”ideell förening som bedriver näring”, registreringsbevis med organisationsnummer 874001-8588, se bilaga 2. Föreningens säte är Värmlands län, Karlstads kommun med adress Box 52, 651 03 Karlstad.

Föreningen har vidare registrerats den 30 maj 2002 vid Skattemyndigheten i Karlstad med organisationsnummer 874001-8588, se bilaga 3.

Vid konstituerande föreningsstämma den 6 maj 2002 valdes till styrelseordförande Bo Thunberg samt till styrelseledamöter Nils Ahlgren och Fredrik Holm, se bilaga 4.

Styrelsen höll sitt första möte samma dag, se protokoll bilaga 5. Vid sammanträdet utsågs Nils Ahlgren till vice ordförande och tillika sekreterare. Styrelsen utsåg vidare Fredrik Holm till kassaförvaltare.

Verksamhet under året efter konstituering

Styrelsen genomförde under andra halvåret 2002 ett antal diskussioner och samtal med personer med mångårig erfarenhet av arbete inom områdena miljö och hållbar utveckling om inriktningen och uppläggningsen av ELMA:s verksamhet enligt stadgarnas 3 och 4 §§. Samtidigt påbörjades uppbyggnaden av ett nätverk av sakkunniga som bas för det fortsatta arbetet.

Med utgångspunkt i resultaten från dessa samtal och efter egna genomgångar och analyser av pågående verksamhet inom dessa områden i samhället utarbetade styrelsen ett förslag till verksamhetsplan för 2003. Förslaget innebär dels fortsatt arbete med uppbyggnaden av medlemskadern, dels en koncentration av arbetet i övrigt på följande tre frågor enligt 4 § i stadgarna:

- kartlägga, studera och analysera frågor om hur erfarenheter och lärdomar har utnyttjats vid genomförande av miljöarbetet inom viktiga områden och sektorer;
- skapa ett forum för samtal och diskussioner om lärande processer och verksamheter i miljöarbetet;
- anordna symposier, seminarier och andra slag av sammankomster inom föreningens verksamhetsområde.

Ekonomi

Styrelsen ledamöter har svarat för och genomfört arbetet inom föreningen under år 2002 utan kostnader för föreningen. Det gäller såväl direkta arbetsinsatser som omkostnader.

Bo Thunberg
ordförande

Nils Ahlgren
v. ordf/sekr.

Fredrik Holm
kassaförvaltare